

Ньютон. Дуже коротке введення

Про Ньютона чувала кожна сучасна людина. Здебільшого на уроках фізики в школі при вивченні відкритих Ньютоном законів механіки. Але, мабуть, далеко не кожен, «пройшовши» ці закони, розумів, чим викликана така пошана їхньому автору, адже по суті в них ідеться про такі прості й навіть доволі нудні істини! Дещо цікавіше сприймалася розповідь учителя про оптичні дослідження Ньютона. Але це чомусь швидко забувалося. На уроках з математики згадувалося про «біном Ньютона», який у масовій свідомості залишився символом абсолютно недоступної «премудрості», а також про відкриття Ньютоном (одночасно з Лейбніцем) основ диференціального та інтегрального числення. Але оскільки це числення саме по собі було для школяра таїною «за сімома печатями», то про розуміння ролі Ньютона в його відкритті й говорити нічого. Отож, номінований і загальноновизнаний як найгеніальніший учений-природодослідник, Ньютон по суті залишається для нас майже невідомим своїми реальними відкриттями. Що ж до уявлення про нього як особистість та реальну людину, то довідатись про це вже зовсім не було часу. Книжечка, яку читач тримає в руках, дає таку можливість. Незважаючи на невеличкий формат, вона втішить кожного, хто захоче предметно довідатись про реальну історію життя одного з найлегендарніших учених світу. Це - перша біографічна книга про Ньютона українською мовою.

НЬЮТОН

Дуже коротке введення

Про Ньютона чувала кожна сучасна людина. Здебільшого на уроках фізики в школі при вивченні відкритих Ньютоном законів механіки. Але, мабуть, далеко не кожен, «пройшовши» ці закони, розумів, чим викликана така пошана їхньому автору, адже по суті в них ідеться про такі прості й навіть доволі нудні істини! Дещо цікавіше сприймалася розповідь учителя про оптичні дослідження Ньютона. Але це чомусь швидко забувалося. На уроках з математики згадувалося про «біном Ньютона», який у масовій свідомості залишився символом абсолютно недоступної «премудрості», а також про відкриття Ньютоном (одночасно з Лейбніцем) основ диференціального та інтегрального числення. Але оскільки це числення саме по собі було для школяра таїною «за сімома печатями», то про розуміння ролі Ньютона в його відкритті й говорити нічого. Отож, номінований і загальновизнаний як найгеніальніший учений-природодослідник, Ньютон по суті залишається для нас майже невідомим своїми реальними відкриттями. Що ж до уявлення про нього як особистість та реальну людину, то довідатись про це вже зовсім не було часу. Книжечка, яку читач тримає в руках, дає таку можливість. Незважаючи на невеличкий формат, вона втішить кожного, хто захоче предметно довідатись про реальну історію життя одного з найлегендарніших учених світу. Це — перша біографічна книга про Ньютона українською мовою.

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

«Навчальна книга – Богдан», просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, Україна, 46002.

«Навчальна книга – Богдан», а/с 529, м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися:

т/ф (0352) 520 607, 520 548 office@bohdan-books.com

Інтернет-магазин «НК-Богдан»:

www.bohdan-books.com mail@bohdan-books.com

т. (0352) 519 797, (067) 350 1870, (066) 727 1762

Електронні книги: www.bohdan-digital.com

Гуртові продажі: т/ф (0352) 430 046, (050) 338 4520

м. Київ, просп. Л. Каденюка, 27; т/ф (044) 296 8956, (095) 808 3279,

nk-bogdan@ukr.net

Інтернет-магазин «Дім книги»: dk-books.com

т. (067) 350 1467, (099) 434 9947

Роб Айлеф

НЬЮТОН

Дуже коротке введення

Переклад з англійської
та загальна редакція
В.О. Тадеєва

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

Перекладено за виданням:
Rob Iliffe. *Newton: A Very Short Introduction*, First Edition. —
Oxford University Press. — 2007

Newton: A Very Short Introduction was originally published in English in 2007. This translation is published by arrangement with Oxford University Press. Bohdan Publishing House is solely responsible for this translation from the original work and Oxford University Press shall have no liability for any errors, omissions or inaccuracies or ambiguities in such translation or for any losses caused by reliance thereon.

Видання «Ньютон: дуже коротке введення» спочатку побачило світ англійською мовою у 2007 році. Переклад опубліковано за домовленістю з Oxford University Press. Видавництво «Навчальна книга — Богдан» несе повну відповідальність за цей переклад з оригінального твору, Oxford University Press не несе жодної відповідальності за будь-які помилки, упушення, неточності чи двозначності в українському перекладі або за будь-які збитки, спричинені його використанням.

Переклав із англійської Василь Тадеєв

УДК 82-94
А 11

Айлеф Роб

А 11   Ньютон : дуже коротке введення / Роб Айлеф ; пер. з англ. та заг. редакція В.О. Тадеєва. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2024. — 248 с. : іл. — (Серія «Оксфордське коротке введення»).

ISBN 978-966-10-8822-0
ISBN 978-966-10-6667-9 (серія)

УДК 82-94

ISBN 978-966-10-8822-0
ISBN 978-966-10-6667-9 (серія)

© Rob Iliffe, 2007
© Тадеєв В. О., переклад, 2021
© Навчальна книга — Богдан,
виключна ліцензія на видання,
оригінал-макет, 2024

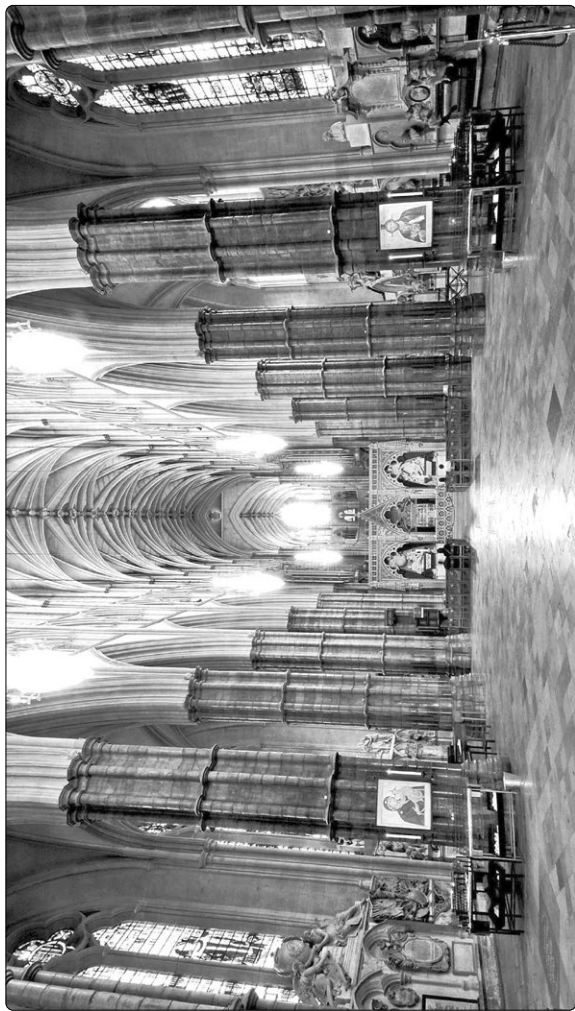
Передмова редактора

Невдовзі, в 2026 і 2027 роках, відзначатиметься трьохсотліття двох подій, пов'язаних з великим Ньютоном. Перший ювілей пафосний — 300 років з часу виходу 3-го, і останнього прижиттєвого, видання його знаменитих «Математичних начал натуральної філософії», які перетворили колишню так звану «філософію природи» на сучасну фізику. Другий ювілей — меморіальний: 300 років тому ця велика людина завершила свій земний шлях і стала для людства немовби духовним божеством.

Мабуть, мало хто з відвідувачів Вестмінстерського абатства, яке служить місцем коронації британських монархів і водночас національним пантеоном, не скористається з нагоди, аби на власні очі побачити дивовижний меморіал Ньютона і не вклонитися його могилі. Розташовується меморіал у центральній частині собору (нефі) під північною аркою летнера (поперечної загорожі для хору) — ліворуч від входу в хор. Ньютон у білосніжній тозі римського патриція спочиває на саркофазі з рукописами. Правою рукою він спирається на фоліанти своїх головних праць з теології, хронології, оптики і згаданих «Математичних начал натуральної філософії», а лівою рукою вказує на аркуш, який тримають двійко крилатих путті. Вгорі на аркуші написана формула бінома Ньютона, а в центрі — рисунок еліптичної орбіти планети в її русі навколо Сонця, що став одним з головних джерел для виведення знаменитого закону всесвітнього тяжіння. Вгорі композицію монумента завершує небесний глобус із зображенням основних сузір'їв і богиня астрономії Уранія, яка у своїй віковичній задумі спирається на книгу природи.

З небесної високості погляд мимоволі спадає долу, і на могильній плиті ви читаєте ці вісім слів, від яких перехоплює подих:

Hic depositum est, Quod Mortale fuit Isaaci Newtoni.
(Тут поховано, що було смертного в Іссакові Ньютоні.)

Неф Вестмінстерського абатства. Монумент Ньютона під лівою аркою загорожі для хору

Кінець
безкоштовного
уривку. Щоби
читати далі,
придбайте, будь
ласка, повну
версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ